REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBLAŠČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-41/2020/2
Datum: 9. 10. 2020

Digitalno podpisal Magda Laznik
DN: c=SI, o=state authorities, ou=web-certificates, givenName=Magda, sn=Laznik, cn=Magda Laznik, serialNumber=1235636114031
Datum: 2020.10.09 13:50:47 +02'00'

Vrhovno sodišče Republike Slovenije
Urad predsednika
Urad.vsrs@sodisce.si

ZADEVA: Predlog Protokola priporočenega ravnanja v primeru izvršitve odločb o odvzemu otroka z neposredno izvršitvijo – MNENJE
ZVEZA: Vaš e-dopis št. Su 1829/2016 z dne 23. 9. 2020

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila, 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (v nadaljevanju: Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (v nadaljevanju: IP) k prejetemu Predlogu Protokola priporočenega ravnanja v primeru izvršitve odločb o odvzemu otroka z neposredno izvršitvijo (v nadaljevanju: predlog protokola).

Uvodoma IP pojasnjuje, da Splošna uredba (EU) o varstvu podatkov v tretjem odstavku člena 55 določa, da nadzorni organi (v RS je to Informacijski pooblaščenec) niso pristojni za nadzor dejanj obdelave sodišč, kadar delujejo kot sodni organ. Predlog protokola se namreč nanaša na izvršitve sodne odločbe, ki predstavlja nedvomno sodno zadevo, ki se izvaja v okviru izvajanja nalog sodišč pri opravljanju sodne funkcije. Nedvomno gre torej za postopek glede katerega IP ni pristojen izvajati nadzora dejanj obdelave osebnih podatkov. Prav tako pa IP nima nobene vloge ali kakršnihkoli pristojnosti v okviru izvajanja teh postopkov, zato ni v nobenem primeru pristojen za tolmačenje ali dajanje mnenj glede zakonitosti izdaje, načina izvedbe ali drugih vidikov povezanih s sklepi o odvzemu otroka po uradni dolžnosti. Glede na navedeno IP ne more prevzemati kakršnekoli odgovornosti za ustreznost opredeljevanja postopkov v zvezi z izvrševanjem odločb o odvzemu otroka z neposredno izvršitvijo. Lahko zgolj neformalno in zelo na splošno izpostavimo nekatere splošne vidike glede varovanja zasebnosti ter pravic otrok in staršev, ki bi lahko bili relevantni pri izboljšavah pravne in izvedbene ureditve tega izjemno zahtevnega postopka.

Ključni predpogoj za izvršbo (v tem in drugih primerih) je zakonito in ustavno skladno izdan sklep o odvzemu otroka po uradni dolžnosti ter zakonita izvedba celotnega postopka, ki je do tega pripeljal. Izvršba namreč predstavlja v tem primeru enega najhujših posegov sploh v številne pravice (ne le pravico do zasebnosti) otroka in staršev. Navedeni protokol se primarno nanaša na različne vidike sodelovanja institucij pri izvedbi take izvršbe. V okviru nadaljnjih izboljšav tega postopka bi posledično morda veljalo preveriti, kakšno je glede na visoko občutljivost tovrstnih postopkov in njihove hude (celo nepopravljive) posledice za vpletene v tehnično izvedbenem smislu postopkovno varstvo v primeru pojava suma o nezakonitosti takšnega sklepa, ki je podlaga za izvršbo. Prav tako opažamo, da ni razen zahtev iz 288. člena ZIZ nobenih priporočil ali drugih zahtev glede usposobljenosti oz. morebitnih izkušenj izvršitelja za izvedbo tovrstne izvršbe, ki je glede na naravo stvari vsekakor bistveno drugačna, specifična in posebej občutljiva.

Vprašanja varovanja zasebnosti in varstva osebnih podatkov otrok in staršev so v tem postopku vsekakor le eden od vidikov, ki morajo biti upoštevani in spoštovani, kar izhaja že iz same Konvencije o otrokovih pravicah, nikakor pa ne edini. Ob tem velja izpostaviti naravo različnih 'javnosti' posameznih dejanj. V praksi gre namreč lahko za zelo različne ravni javnosti obdelave podatkov (z različnimi tveganji in posledicami za vpletene). Upoštevanje tega je iz predloga protokola le deloma razvidno. Tako je npr. bistvena razlika, ali izvršitelj ob komunikaciji in morebitni prisotnosti tretjih oseb, ki s postopkom nimajo povezave, komunicira na način, da to spremljajo, slišijo osebe, ki so vključene v postopek ali tretje osebe, vrstniki, celo mediji.

Zaključno je ključnega pomena, da vse vpletene institucije svoje naloge opravljajo v skladu z zakonsko določenimi pooblastili. V tem smislu je naloga posameznih institucij, da preverijo, ali so glede na izkušnje iz dosedanjih postopkov ta pooblastila ustrezno zakonsko opredeljena in so ustrezno upoštevane vse varovalke za varovanje pravic otrok ter staršev, IP o tem ni pristojen presojati. Z vidika varstva osebnih podatkov lahko zgolj iz previdnosti izpostavimo, da mora za zbiranje osebnih podatkov vedno obstajati ustrezna pravna podlaga. Podzakonski akti v tem smislu torej ne morejo določati obdelav drugih osebnih podatkov (npr. evidenc, zbirk ipd.), če te niso določene s tem ali drugim zakonom oz. za katere ne obstaja druga ustrezna pravna podlaga. Glede na člen 38 Ustave mora biti namreč vsaka obdelava osebnih podatkov primarno opredeljena z zakonom in ne podzakonskim aktom.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav,

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Poslati:
- po e-pošti naslovniku;
- zbirka dokumentarnega gradiva pri IP.